

32004L0067

L 127/92

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE

29.4.2004

SMERNICA RADY 2004/67/ES
z 26. apríla 2004
o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu
(Text s významom pre EHP)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 100,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po porade s Výborom regiónov,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽³⁾,

keďže:

(1) Zemný plyn (plyn) sa stáva stále dôležitejšou zložkou dodávok energií v Spoločenstve a, ako sa uvádza v Zelenej knihe „Smerom k európskej stratégii bezpečnosti dodávok energií“, očakáva sa, že Európska únia sa v dlhodobejšom horizonte stane v stále väčšej miere závislá od plynu dovážaného zo zdrojov dodávok nachádzajúcich sa mimo EÚ.

(2) Trh s plynom v Spoločenstve sa liberalizuje na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/30/ES z 22. júna 1998 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom ⁽⁴⁾ a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 98/30/ES ⁽⁵⁾. V dôsledku toho, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, môže akýkoľvek problém, ktorého účinkom je zníženie dodávok plynu, spôsobiť závažné narušenie hospodárskych činností v Spoločenstve; z tohto dôvodu existuje rastúca potreba zaistiť bezpečnosť dodávok plynu.

(3) Dobudovanie vnútorného trhu s plynom si vyžaduje minimálny spoločný prístup k bezpečnosti dodávok, najmä prostredníctvom transparentných a nediskriminačných politík bezpečnosti dodávok zlučiteľných s požiadavkami tohto trhu, s cieľom zabrániť narušeniu fungovania trhu. Z tohto dôvodu je pre zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a dobré fungovanie vnútorného trhu veľmi dôležité definovanie jasných úloh a zodpovednosti všetkých účastníkov trhu.

(4) Závazky týkajúce sa bezpečnosti dodávok ukladané spoločnostiam by nemali brzdíť dobré fungovanie vnútorného trhu a nemali by spôsobovať neodôvodnenú a neúmernú záťaž účastníkom trhu s plynom vrátane nováčikov na trhu a malých účastníkov trhu.

(5) Vzhľadom na rastúci trh s plynom v Spoločenstve je dôležité zachovať bezpečnosť dodávok, najmä pokiaľ ide o odberateľov v domácnostiach.

(6) Pre tento priemysel a tam, kde je to primerané, aj pre členské štáty je k dispozícii široký výber nástrojov umožňujúcich dodržiavať záväzky týkajúce sa bezpečnosti dodávok. Dvojstranné dohody medzi členskými štátmi by mohli byť jedným z prostriedkov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu minimálnych štandardov bezpečnosti dodávok, pri riadnom zohľadnení Zmluvy a sekundárnych právnych predpisov, najmä článku 3 ods. 2 smernice 2003/55/ES.

(7) Na vnútroštátnej úrovni alebo v rámci tohto priemyslu by mohli byť stanovené minimálne smerné ciele pre skladovanie plynu. Rozumie sa tým, že by to nemalo predstavovať žiadne ďalšie investičné záväzky.

(8) Komisia by mala monitorovať vývoj na trhu s plynom na základe správ od členských štátov pri zohľadnení dôležitosti zabezpečenia dodávok plynu, t. j. na základe dlhodobých zmlúv.

(9) Kvôli uspokojeniu rastúceho dopytu po plyne a kvôli diverzifikácii dodávok plynu, ktorá je podmienkou existencie konkurenčného vnútorného trhu s plynom, bude Spoločenstvo musieť v priebehu nadchádzajúcich desaťročí mobilizovať významné dodatočné objemy plynu, z ktorých veľká časť bude musieť prichádzať zo vzdialených zdrojov a bude musieť byť prepravovaná na veľké vzdialenosti.

(10) Spoločenstvo má s krajinami, ktoré dodávajú plyn, a s tranzitnými krajinami silný spoločný záujem na zabezpečení nepretržitých investícií do infraštruktúry pre dodávky plynu.

(11) Dlhodobé zmluvy zohrávali veľmi dôležitú úlohu pri zabezpečovaní dodávok plynu pre Európu a budú ju zohrávať aj naďalej. Súčasný rozsah dlhodobých zmlúv na úrovni Spoločenstva je primeraný a predpokladá sa, že tieto zmluvy budú naďalej predstavovať významný príspevok k celkovým dodávkam plynu, pretože spoločnosti naďalej zahŕňajú tieto zmluvy do svojho celkového portfólia dodávok.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 331 E, 31.12.2002, s. 262.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 133, 6.6.2003, s. 16.

⁽³⁾ Stanovisko zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 57.

- (12) Bol dosiahnutý značný pokrok pri rozvoji platforiem pre plynulé obchodovanie s plynom a prostredníctvom programov uvoľňovania plynu na vnútroštátnej úrovni. Očakáva sa, že tento trend bude pokračovať.
- (13) Je veľmi dôležité, aby medzi členskými štátmi vznikla skutočná solidarita vo vážnych havarijných situáciách, ktoré súvisia s dodávkami, a to tým viac, že členské štáty sa stávajú vzájomne stále závislejšími, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok.
- (14) Táto smernica neovplyvňuje zvrchované práva členských štátov na ich vlastné prírodné zdroje.
- (15) Mala by byť zriadená Koordinačná skupina pre plyn, ktorá by mala ulahčovať koordináciu opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok na úrovni Spoločenstva v prípade vážneho narušenia dodávok a tiež môže pomáhať členským štátom pri koordinácii opatrení prijímaných na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho by mala pravidelne vymieňať informácie o bezpečnosti dodávok plynu a mala by zvažovať aspekty dôležité v súvislosti s vážnym narušením dodávok.
- (16) Členské štáty musia prijať a uverejniť vnútroštátne havarijné opatrenia.
- (17) Táto smernica by mala poskytnúť pravidlá uplatniteľné v prípade vážneho narušenia dodávok; predpokladaná doba trvania tohto vážneho narušenia dodávok by mala pokrývať významné časové obdobie s dĺžkou najmenej ôsmich týždňov.
- (18) Pokiaľ ide o zvládnutie vážneho narušenia dodávok, táto smernica by mala poskytnúť mechanizmus založený na trojstupeňovom prístupe. Súčasťou prvého stupňa by boli reakcie tohto priemyslu na narušenie dodávok; ak by neboli dostatočné, členské štáty by mali prijať opatrenia na vyriešenie narušenia dodávok. Iba v prípade zlyhania opatrení prijatých v prvom a druhom stupni by mali byť prijaté vhodné opatrenia na úrovni Spoločenstva.
- (19) Keďže členské štáty najmä vzhľadom na ich prehlbujúcu sa vzájomnú závislosť, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok plynu, nemôžu za všetkých okolností v dostatočnom rozsahu dosiahnuť cieľ tejto smernice, a to zabezpečenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok plynu, najmä v prípade vážneho narušenia dodávok, pri súčasnom príspevku k správne fungovaniu vnútorného trhu s plynom, a preto je z dôvodu rozsahu a účinkov tejto činnosti možné lepšie dosiahnuť tento cieľ na úrovni Spoločenstva. Spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity ustanovenou v článku 5 zmluvy. Táto smernica

v súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v uvedení článku neprekračuje mieru nevyhnutnú na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Cieľ

Táto smernica ustanovuje opatrenia na zaistenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok plynu. Tieto opatrenia tiež prispievajú k správne fungovaniu vnútorného trhu s plynom. Táto smernica vytvára spoločný rámec, v ktorom členské štáty definujú všeobecné, transparentné a nediskriminačné politiky bezpečnosti dodávok zlučiteľné s požiadavkami konkurenčného vnútorného trhu s plynom; objasňuje všeobecné úlohy a zodpovednosť rôznych účastníkov trhu a zavádza osobitné nediskriminačné postupy zaistenia bezpečnosti dodávok plynu.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účel tejto smernice:

- „dlhodobá zmluva na dodávky plynu“ je zmluva na dodávky plynu s dobou platnosti viac než 10 rokov;
- „vážne narušenie dodávok“ je situácia, v ktorej by Spoločenstvo riskovalo stratu viac než 20 % svojich dodávok plynu z tretích krajín, a túto situáciu na úrovni Spoločenstva sa pravdepodobne nepodarí primerane zvládnuť pomocou vnútroštátnych opatrení.

Článok 3

Politiky zabezpečenia dodávok plynu

- Členské štáty pri tvorbe svojich všeobecných politík vzhľadom na zaistenie primeraných úrovní bezpečnosti dodávok plynu definujú úlohy a zodpovednosti rôznych účastníkov trhu s plynom pri dosahovaní týchto politík a určujú primerané minimálne štandardy bezpečnosti dodávok, ktoré títo účastníci trhu s plynom z príslušného členského štátu musia dodržiavať. Tieto štandardy sa zavedú nediskriminačným a transparentným spôsobom a musia byť uverejnené.
- Členské štáty prijímajú primerané opatrenia, ktorými zabezpečia, aby opatrenia uvedené v tejto smernici nespôsobili účastníkom trhu s plynom neodôvodnenú a neúmerňujúcu záťaž, a aby boli zlučiteľné s požiadavkami konkurenčného vnútorného trhu s plynom.
- V prílohe je uvedený nevyčerpávajúci zoznam nástrojov bezpečnosti dodávok plynu.

Článok 4

Bezpečnosť dodávok pre osobitných odberateľov

1. Členské štáty zabezpečia, aby boli dodávky pre odberateľov v domácnostiach v rámci ich územia vo vhodnom rozsahu chránené aspoň v prípade:

- a) čiastočného narušenia vnútroštátnych dodávok plynu v priebehu obdobia, ktoré určia členské štáty, pričom zohľadnia vnútroštátne okolnosti;
- b) krajne nízkych teplôt v priebehu špičkového obdobia určitého na vnútroštátnej úrovni;
- c) období výnimočne vysokého dopytu po plyne v priebehu obdobia najchladnejšieho počasia, ktoré sa štatisticky vyskytujú každých 20 rokov.

Tieto kritériá sú uvedené v tejto smernici ako „štandardy bezpečnosti dodávok“.

2. Členské štáty môžu rozšíriť pôsobnosť odseku 1 najmä na malé a stredné podniky a iných zákazníkov, ktorí nemôžu prejsť od spotreby plynu na iné energetické zdroje, vrátane opatrení pre bezpečnosť ich vnútroštátnej elektrizačnej sústavy, ak je táto sústava závislá od dodávok plynu.

3. V nevyčerpávajúcom zozname v prílohe sú uvedené príklady nástrojov, ktoré je možné použiť na dosiahnutie štandardov bezpečnosti dodávok.

4. Členské štáty môžu pri riadnom zohľadnení geologických podmienok svojho územia a hospodárskej a technickej realizovateľnosti prijať aj potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby zásobníky plynu, ktoré sa nachádzajú na ich území, vo vhodnom rozsahu prispeli k dosiahnutiu štandardov bezpečnosti dodávok.

5. Ak existuje vhodná úroveň vzájomného prepojenia, členské štáty môžu v spolupráci s iným členským štátom prijať vhodné opatrenia, vrátane dvojstranných dohôd, na dosiahnutie štandardov bezpečnosti dodávok pomocou zásobníkov plynu, ktoré sa nachádzajú na území tohto iného členského štátu. Tieto opatrenia, najmä dvojstranné dohody, nesmú brániť správne fungovanie vnútorného trhu s plynom.

6. Členské štáty môžu stanoviť minimálne smerné ciele pre možný budúci príspevok zásobníkov, ktoré sa nachádzajú buď na území daného členského štátu alebo mimo neho, k bezpečnosti dodávok, alebo môžu požadovať, aby tieto ciele stanovil tento priemysel. Tieto ciele musia byť uverejnené.

Článok 5

Podávanie správ

1. V správe, ktorú členské štáty uverejnia podľa článku 5 smernice 2003/55/ES, opíšu aj:

- a) konkurenčný vplyv opatrení prijatých podľa článkov 3 a 4 na všetkých účastníkoch trhu s plynom;
- b) kapacitu zásobníkov;
- c) rozsah dlhodobých zmlúv na dodávky plynu, ktoré uzavreli spoločnosti pôsobiace a registrované na ich území, a najmä zvyšnú dobu ich platnosti na základe informácií, ktoré poskytli uvedené spoločnosti, ale okrem obchodne citlivých informácií, a stupeň likvidity trhu s plynom;
- d) regulačné rámce, ktoré poskytujú primerané stimuly pre nové investície v oblasti prieskumu a výroby, skladovania, LNG a prepravy plynu, pričom zohľadnia článok 22 smernice 2003/55/ES v tom rozsahu, v akom je v danom členskom štáte vykonávaný.

2. Tieto informácie posudzuje Komisia v správach, ktoré vydáva podľa článku 31 smernice 2003/55/ES, na základe dôsledkov uvedenej smernice pre Spoločenstvo ako celok a pre celkové účinné a bezpečné fungovanie vnútorného trhu s plynom.

Článok 6

Monitorovanie

1. Komisia na základe správ uvedených v článku 5 ods. 1 monitoruje:

- a) rozsah nových dlhodobých zmlúv na dodávky plynu z tretích krajín;
- b) existenciu primeranej plynulosti dodávok plynu;
- c) množstvo pracovného plynu a odčerpateľný objem zásobníkov plynu;
- d) rozsah vzájomného prepojenia vnútroštátnych plynárenských sústav členských štátov;
- e) predpokladanú situáciu v dodávkach plynu v závislosti od dopytu, autonómnosti dodávok a dostupných zdrojov plynu na úrovni Spoločenstva, týkajúcu sa konkrétnych zemepisných oblastí v Spoločenstve.

2. Ak Komisia dospeje k záveru, že dodávky plynu v Spoločenstve budú nedostatočné na to, aby v dlhodobom horizonte uspokojili predpokladaný dopyt po plyne, môže predkladať návrhy v súlade so zmluvou.

3. Komisia do 19. mája 2008 predloží Európskemu parlamentu a Rade hodnotiacu správu o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní tohto článku.

Článok 7

Koordinačná skupina pre plyn

1. Týmto sa zriaďuje Koordinačná skupina pre plyn, ktorej cieľom je ulahčovať koordináciu opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok (ďalej len „skupina“).
2. Skupina je zložená zo zástupcov členských štátov, zastupiteľských orgánov príslušného priemyslu a dôležitých odberateľov pod predsedníctvom komisie.
3. Skupina prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 8

Vnútroštátne havarijné opatrenia

1. Členské štáty vopred pripravujú a ak je to primerané, aktualizujú vnútroštátne havarijné opatrenia a oznámia ich komisii. Členské štáty uverejnia svoje vnútroštátne havarijné opatrenia.
2. Havarijné opatrenia členských štátov zabezpečia, ak je to primerané, aby účastníci trhu dostali primeranú príležitosť na realizáciu počiatočnej reakcie na havarijnú situáciu.
3. S výhradou článku 4 ods. 1 môžu členské štáty označiť predsedovi skupiny udalosti, ktoré podľa ich názoru nie je možné kvôli ich rozsahu a výnimočnej povahe primerane zvládnuť pomocou vnútroštátnych opatrení.

Článok 9

Mechanizmus Spoločenstva

1. Ak vznikne udalosť, ktorá sa pravdepodobne rozvinie do vážneho narušenia dodávok na významné obdobie, alebo v prípade udalosti, ktorú členské štáty označia podľa článku 8 ods. 3, Komisia na žiadosť niektorého členského štátu alebo z vlastnej iniciatívy čo najskôr zvolá skupinu.
2. Skupina posudzuje opatrenia prijímané na vnútroštátnej úrovni na zvládnutie vážneho narušenia dodávok a tam, kde je to primerané, pomáha členským štátom pri koordinácii týchto opatrení.
3. Pri vykonávaní týchto prác skupina plne zohľadňuje:
 - a) opatrenia, ktoré prijal plynárenský priemysel v rámci prvej reakcie na vážne narušenie dodávok;
 - b) opatrenia prijaté členskými štátmi, napr. opatrenia prijaté podľa článku 4, vrátane príslušných dvojstranných dohôd.
4. Ak sú opatrenia prijímané na vnútroštátnej úrovni uvedené v odseku 3 neprimerané na to, aby sa nimi zvládli účinky udalosti uvedenej v odseku 1, Komisia môže po konzultáciách so skupinou poskytovať členským štátom poradenské služby ohľadne ďalších opatrení s cieľom pomáhať tým členským štátom, ktoré sú obzvlášť postihnuté vážnym narušením dodávok.

5. Ak sú opatrenia prijímané na vnútroštátnej úrovni podľa odseku 4 neprimerané na to, aby sa nimi zvládli účinky udalosti uvedenej v odseku 1, Komisia môže predložiť rade návrh ohľadne ďalších potrebných opatrení.

6. Akékoľvek opatrenia na úrovni Spoločenstva uvedené v tomto článku obsahujú ustanovenia zamerané na zabezpečenie čestnej a spravodlivej kompenzácie záväzkov spoločností zainteresovaných na prijímaných opatreniach.

Článok 10

Monitorovanie vykonávania

1. Komisia do 19. mája 2008 predloží na základe spôsobu, ktorým členské štáty vykonali túto smernicu, správu o efektívnosti nástrojov použitých podľa článku 3 a 4 a o ich vplyve na vnútorný trh s plynom a na vývoj konkurencie na vnútornom trhu s plynom.
2. Komisia môže na základe výsledkov tohto monitorovania tam, kde je to primerané, vydávať odporúčania alebo predkladať návrhy ohľadne ďalších opatrení na zvýšenie bezpečnosti dodávok.

Článok 11

Transpozícia

Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 19. mája 2006. Ihneď oznámia Komisii znenie týchto ustanovení a tabuľku zhody medzi týmito ustanoveniami a touto smernicou.

Keď členské štáty prijímajú tieto opatrenia, tieto budú obsahovať odkaz na túto smernicu alebo ich bude sprevádzať takýto odkaz pri príležitosti ich úradného uverejnenia. Metódy tvorby tohto odkazu stanovujú členské štáty.

Článok 12

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť 20. dňom po uverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*.

Článok 13

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 26. apríla 2004

Za Radu
predseda
J. WALSH

PRÍLOHA

**Nevyčerpávajúcí zoznam nástrojov na zvýšenie bezpečnosti dodávok plynu uvedený v článku 3 ods. 3
a v článku 4 ods. 3**

- pracovný plyn v skladovacom objeme,
 - odčerpateľný objem v zásobníku plynu,
 - zabezpečenie potrebnej kapacity umožňujúcej odklonenie dodávok plynu do postihnutých oblastí,
 - likvidné trhy s obchodovateľným plynom,
 - pružnosť systému,
 - rozvoj prerušiteľného dopytu,
 - používanie alternatívnych rezervných palív v priemyselných zariadeniach a v elektrárňach,
 - cezhraničné kapacity,
 - spolupráca medzi prevádzkovateľmi prepravných sústav v susedných štátoch pri koordinácii dispečingu,
 - koordinované dispečerské činnosti medzi prevádzkovateľmi rozvodných a prepravných sústav,
 - domáca výroba plynu,
 - pružnosť výroby,
 - pružnosť dovozu,
 - diverzifikácia zdrojov dodávok plynu,
 - dlhodobé zmluvy,
 - investície do infraštruktúry pre dovoz plynu cez splyňovacie terminály a plynovody.
-